№ 58 (254) Ausgabe A.

HOMAN

Cena s pierasyłkaj i dastaŭkaj da chaty.

na 1 hod—4 m. 80 fen., na 1/2 hodu—2 m. 40 fen., na 3 miesiacy — 1 m. 20 f., na 1 mies.—40 f.

Biełaruskaja Wilenskaja časopiś

wychodzić dwa razy ŭ tydzień: u aŭtorki i piatnicy.

Adres redakcii: Wilnia, Wilenskaja 33.

Adres administracii i ekspedycii: M. Stefanskaja 23.

CENA ABWIESTAK.

Na 4-ai staranie za radok drobnymi literam — 25 fen.; drobnyje abwiestki pa 5 fen. za słowa. Abwiestki ab śmierci — 60 fen. za liniejku drobnym drukam.

№ 58 (254) Hod III. Wilnia. 26 lipnia 1918 h. Cena 5 fen. (3 kap.)

25 lipnia.

Zachodni teatr.

Front Ruprechta Bawarskaha: Miž Bukua i Ebitern wačerniaje nastupleńnie niepryjaciela adbito.

Front niamieckaha Naślednika: Miž Suasson i Rejms bajewaja čynnaść učora źmienšyłasia. Miž Urki Rejms niepryjaciel woŭ zaŭziatyje miascowyje ataki, katoryje adkinuty kontratakami.

LONDON (W.T.B.). Reŭter publikuje ŭradowuju notu z źmiestam umowy Anhlii, Francii, Złučenych Stataŭ i Murmanskaha akrnžnoha sawieta ab „abaronie Murmanskaj ziamli ad niamieckaj koalicyi.“ U ŭmowie kažecca ab nabory ruskich samachwotnikaŭ u wojski sajuźnikaŭ i ab arhanizacyi rasiejskaha wojska pad rasiejskim načalstwam. Sajuźniki abiecajuć u mieru mahčymaści dastaŭlać žycharam Murmanu jadomyje rečy i inšyje tawary, a taksama pamahać hrašyma murmanskamu sawietu (radzie) Umowa maje metu abaranić Murmanskuju ziamlu dla wialikaj adzinaj Rasiei.

ROTTERDAM. Pad prezestwam impieratara było apryčonnaje zasiedańnie japonskaj dzieržaŭnaj rady, kataraje pryznało dobrymi kroki, prajektawanyje ŭ Sybiry. Časowy ŭrad u Władywastoku žwiarnuŭsia da sajuźnikaŭ z notaj, u katoraj prosić supolnaha wajennaha nastupleńnia.

MASKWA (W.T.B.). Čechi sabrali na darozi Kaciarynburh Čelabinsk wialikije siły, prad katorymi čyrwonaja armija adstupiła.

CHARBIN (Reŭter). U wakolicach Nikolska 4.000 kazakoŭ złučylisia s Chorwatam. Žduć konwencyi miž hieneraŁam Chorwatam i čecha sławakami

KOPENHAGA. Predstaŭniki Finlandyi na finlandzka-maskoŭskich mirnych pierehaworach pajechali ŭ Berlin. Pierehawory jość, zhodna z žadańniem rasiejskaha (maskoŭskaha) ŭradu nia ŭ Rewieli, ale ŭ Berlinie. Niamieckije hazety hetuju wiestku paćwierdžajuć i pišuć, što hroziačyje Rasiei i Finlandyi na Murmanskim bierazi plany sajuźnikaŭ wyzwali žadańnie wieści pierehawory ŭ Berlinie.

MASKWA (P.T.A.). Rehularnaja armija ŭradu sawietaŭ dachodzić cia pier 400.000 tysiač čeławiek. Čutki byccam łatyskije stralcy adzinaja abarona ŭradu sawietaŭ nie praŭdziwy, jany dachodziać tolki 20 čaści usiej sawieckaj armii.

MASKWA (W.T.B.) Piaty źiezd sawietaŭ abjawiŭ Turkiestan za sajuznuju z Rasiejaj respubliku i wybraŭ 11 mahametanaŭ u sawiecki spaŭnicielny sawiet. Respublika abnimaje obłaści: Siamirečenskuju, Syrdarjinskuju, Ferhanskuju, Samarkandzkuju, Zakaspiskuju, Chiwu i Bucharu. Proci Dutowa i inšych kontrrewalucyanieraŭ učynieny kroki.

MASKWA. Archiwy anhlickaha pasolstwa wywezieny z Wałahdy.

Witebskaja kamisija dziela baraćby s kontrrewalucyjej zahadała wysalić usich panoŭ u pojasie la demarkacyjnaj linii na 150 wiorst šyrokim.

U Naŭharodzkaj huberni s pryčyny niestačy praduktaŭ užnialisia rasruchi.

KIJEU (W.T.B.) Hruzinskije wojski jduć uzdoŭž Čornaha mora na poŭnač. Hagry ŭziaty.

SOFIJA. U Boŭharyi ad 10 lipnia zawodzicca ahulnaja prymusowaja pamočnaja służba.

BERLIN. Syn wialikaha kniazia Michaiła Ščaśliwa wywiezien u Daniju i znachodzicca ŭ zamku dackaha karala ŭ Kopenhagienie.

FRANKFURT. Ab raźwićci telehrafu biaz drotu ŭ apošnim časie świedčyć nakaz, što telehramy biaz drotu, padawanyje na st. Nuaen pad Berlinam prymajucca ŭ Nowaj Zielandyi, značyć na adlehłaść 19,300 kil.

ŽENIEWA. Francuskaje wajennaje ministerstwa nakazywaje, što francuskaje nastupleńnie wiadziecca pad kamandaj hienierała Fajjola.

WIENA. Tajny rajčy Husarek naznačeny aŭstryjackim minister-prezydentam.

CIEŃ-ZIŃ. (Reŭter). Kitajski ŭrad pastanawiŭ pryniać učaście ŭ umiešańni sajuźnikaŭ u Sibiry.

CIURYCH. Pierad wyšejšym šwajcarskim sudom abwinawačeny ciapier niekalki telehrafnych čynoŭnikaŭ. Ich winawaciać u wydačy aŭstryjackich i niamieckich wajennych telehram italjanskamu wajennamu ahentu ŭ Bernie.

BUKAREŠT. Sledam za naznačeńniem u Bukarešt ukrainskaha konsuła hetymi dniami jedzie ŭ Jasy ŭkrainski dyplomatyčny kurjer, kab zawiazać dyplomatyčnyje znosiny.

HAAGA. Paśla rasstrełu cara adbyłosia mnoha areštaŭ miž wyšejšaj rasiejskaj arystakracyjej. Inšyje z wialikich kniazioŭ razam z wyšejšym duchawieństwam paŭali wializarnuju prapahandu proci sawietaŭ.

BERLIN. Straty worahaŭ pry apošnim wializarnym nastupleńni— wialikšyje, čym pry daŭniejšych. Hłaŭny ciažar ich wypaŭ na Francyju. Wośmuju italjanskuju dywiziju možna ličyć źništožanaj.

KENIGSBERG. Prybyŭšaja z Ukrainy techničnaja kamisija adbyła ŭ tarhowaj pałacie narado s predstaŭnikami aświadomlenych kruhoŭ ab mahčymaści prawiadzieńnia wodnaje darohi miž Čornym i Bałtyckim moram.

Wilnia, 25 lipnia 1918 h.

Jašče niekalki dzion — i skončycca čaćwiorty hod wialikaje suświetnaje wajny.

Horka rasčarawalisia ŭsie tyje, chto dumaŭ, byccam heta wajna može skončycca ŭ niekalki miesiacaŭ. Hod idzie za hodam, a kožyn z ich — ciažejšy za papiaredni, i ciapier — na parozie piataha hodu wajny — my ŭsio jašče nia možem ničoha peŭnaha praročyć ab miry.

Ludzi šmat kažuć ab tym, čaho asabliwa horača žadajuć. Hetak i z hutarkami ab miry: woś-że iznoŭ pa hazetach sustrečajem wiestki, byccam neŭtralnyje dzieržawy maniacca zrabić mirnaje predłažeńnie wajujučym staronam. Ci heta—praŭda, a, kali praŭda, ci z hetaha ŭrešci wyjdzie niešta surjoznaje, skazać niema mahčymaści. I za paciechu može służyć adno dumka ab tym, što nie samym tolki aružžem raźwiwajucca sporki pamiž narodami.

Wajna — heta tolki pradaŭžeńnie dyplomacyi: dzie słowy i dokazy rozumu nie majuć užo siły, tam wystupaje na scenu aružže. Ale ŭ kancy padychodzić moment, kali aružže samo apuskajecca, kali dalejšaja aružnaja baraćba stanowicca daremnaj i— z hetaha pahladu—biazcelnaj. Woś, tady nanowa wystupajuć dyplomaty, jakije pawinny pilna sačyć za kožnym zdareńniem na palach bitw, piłnujučy, kab wajna nie zaciahiwałasia ni na adzin lišni moment, kab nie praliłasia ni adna lišniaja kropla krywi.

Ci ŭ sučasnaj wajnie hety moment užo nastaŭ? My dumajem, što tak. My ŭžo čuli pramowy palityčnych kiraŭnikoŭ wajujučych staron; u ich jak adna, tak i druhaja hrupa dzieržaŭ wyskazywała swoj pahlad na tyje asnowy, na katorych možna było-by prystupić da pawarotu mira. I choć u pahladach centralnych dzieržaŭ i warožaj im koalicyi ŭsio jašče znachodzim absalutna nieprymirymyje punkty, —ŭsio-ž taki samy fakt zajaŭ i wystupleńniaŭ hasudarstwienych mužoŭ Niamieččyny, Anhlii, Francii, Ameryki i inš. pakazwaje jak naśpieła ŭžo patreba mira dla ŭsich.

Biazsporna, hrunt dla mira ŭžo jość,—adnak, nastrajeńnie kiraŭničych kruhoŭ wajujučych dzieržaŭ nie daje stupić kroku ŭpiarod pa darozie da mira. I tolki jakijeś nowyje zdareńni z wonku mahli by źmianić lišnie ŭžo zapanawaŭšyj usiudy wajaŭničy duch. Da hetkich zdareńniaŭ naležać: wypadki na wajennym froncie i ŭ unutrenym žyćci wajujučych hasudarstw,—jak heta ŭžo pakazała Rasieja. I my dumajem, što takaja ci siakaja raźwiazka nowaj baraćby na zachodnim wajennym teatry, asabliwa ž raźwiazka „u ničyju“ pawinna budzie nam pakazać, ci doŭha jšče narodam prydziecca pakutawać s taje tolki pryčyny, što ich dyplomaty nie zdaleli zławić i wykarystać adpawiednyje dziela mirnych krokaŭ momenty.

„Adbudowa Rasiei“.

Pad toj čas, jak bolšewickaja palityka wiadzie Rasieju pa darozi poŭnaha rujnawańnia jaje ŭnutrenaha žyćcia, kontrrewalucyaniery roznaje maści dziela zawładzieńnia ładu ŭ Rasiejskaj dzieržawie zazywajuć u jaje čužackije wojski — anhlickije, francuskije, japonskije. Jano jasna, jak Božy dzień, što mety anhličan, japoncaŭ i ŭsiaje «koalicyi» nie majuć ničoha supolnaha z ideałami i zadačami rasiejskaha narodu: jany prosta chočuć umacawać swajo panawańnie ŭ Rasiej, a Japonija dyk zusim adkryta kirujecca da taho, kab zabrać u swaje ruki ŭschodniuju čaść Sibiru. Hetak pomač «koalicyi» resiejcam pawinna być apłačena wielmi darahoj canoj, — takoj darahoj, što ad jaje adstupajucca ŭžo nawat samyje ščyryje prychilniki starych sajuźnikaŭ swaich — kadety.

Milukow, Winawer i ŭwieś kadecki centralny kamitet pierebraŭsia ŭ Kijeŭ, dzie wiadzie pierehawory s swaimi ŭčorašnimi worahami—niemcami. U Kijeŭ žježdžajucca čyślenyja deputaty ŭsich čatyroch rasiejskich hasudarstwienych dum i, jak nakazywajuć hazety, maniacca abjawić swoj źjezd za ŭstanoŭčy sejm usiaje Rasiei. Tut-že, u Kijewi, Milukow prajektuje ŭtwaryć nowy centr upraŭleńnia Rasiejej.

Pieranos centru palityčnaje raboty rasiejskich liberałaŭ u Kijeŭ pryadkrywaje krychu zawiesu nad planam, ab katorym u apošnich časoch haworycca dawoli mnoha. Plan hety — adbudawać wialikuju i dužuju Rasieju praz Ukrainu i Biełaruś, dabiŭšysia pierš dabrawolnaha padčynieńnia Biełarusi hetmanu Skoropadskamu pad firmaj „biełaruska-ŭkrainskaj unii“. A jak fizionomija Skoropadskaha, jak „istinno-russkaho čełowieka“, wiadoma zdaŭna (—nie darma „Vorwärts“ nazywaŭ pierewarot Skoropadskaha „wialikaruskaj kontrrewalucyjej na Ukrainie“!), dyk wielmi lohka možna było by dabicca ad jaho pryznańnia nad saboj ułaści nowaha rasiejskaha konstytucyjnaha monarcha. Wiadoma, što monarch, katory wiarnuŭ-by maskalom utračenuju Ukrainu i Biełaruś, moh-by śmieła spadziewacca dobraha pryjomu ŭ Rasiei!

Akcyja Milukowa i, naahuł, kadetaŭ u Kijewi nia sulić ani Ukrainie, ani Biełarusi ničoha dobraha. Pytańnie tolki, ci jana dojdzie jakich kolečy rezultataŭ: kadety, chacia da ich partyi naležyć niezmała ŭsia rasiejskaja liberalnaja intelihencyja, heta — „wialiki wajenny štab“, katoramu dziela pabiedy niechwataje tolki adnaho: armii...

J. Mieleška.

KIJEU (W.T.B.). 23.VII. Predstaŭnik sajuźnikaŭ u Kijewi, konsuł Waziliadi, zajawiŭ publična, što sajužniki stanoŭča wystupajuć proci niezaležnaści Ukrainy, Krymu i Kaŭkazu i nikoli nie pryznajuć addzialeńnia Ukrainy ad Rasiei.

Biełaruskaje muzykalnaje tworstwa.

Z Miensku nakazywajuć, što prafesar tamtejšaje Konserwatoryi, Uściužanin-ŭ, pačaŭ źbirać biełaruskije matywy i muzyku dla biełarnskaj opery. Apryč taho, jon piše muzyku na słowy sučasnych biełaruskich paetaŭ. Užo napisana im pieknaja muzyka na słowy sonneta M. Zapolskaha: «Pawier ty mnie». Hetak sama ŭ chutkim časie maje być zakončena muzyka na słowy roznych biełaruskich paetaŭ dla solnaha i charawoha śpiewu.

Heta wiestka, nadrukawanaja ŭ „Вольнай Беларусі", wyzywaje ŭspaminy ab tym, što dahetul rabiłosia ŭ nas dziela raźwićcia biełaruskaha muzykalnaha tworstwa. My nia budziem kazać ab zbornikach biełaruskich narodnych melodyj: choć jany i majuć nadta wialikuju canu, dy heta tolki adbićcie taho, što stwaryŭ i tworyć uwieś naš narod. My adznačym niekalki važniejšych momentaŭ indywidualnaha biełaruskaha muzykalnaha tworstwa, ab jakich wiadoma pišučamu hetyje słowy.

Wialiki muzyka našaha kraju, Stanisłaŭ Moniuška, katoraha palaki paśla abjawili za swajho «nacyanalnaha» mastaka, dy ab katorym u 1856 hadu pisaŭ Wincuk Dunin-Marcinkiewič, što jon

„...miž nami ŭzros, jon nam bratka,
„Jamu Mienskaja ziamielka rodnieńkaja matka",

(*Wierš Nauma Pryhaworki*)

— tadaj, pieršy ŭ tworstwie swaim świadoma karystaŭsia biełaruskimi narodnymi melodyjami, jakije i prydajuć usim tworam jaho asabliwuju swojskaść u waččy synoŭ Biełarusi, dy robiać ich takimi zrazumiełymi, rodnymi nam. Nie zdarma sučasny Moniušče toj-že Dunin Marcinkiewič u pamiatnym užo wieršu na pryjezd u Miensk Apolinaraha Kontskaha, Władysława Syrakomli i Stanisława Moniuški kazaŭ ab jaho muzyce:

„Treci dudar jak zahudzie piesiańki radnieńki,
„Biady, dyj hora zabudzieš, stanieš wiesialeńki!
„A tak dumki pryunyŭny, soładka śpiewaje,
„Što za serca, bač kleščami, dzietački chwataje!"

Moniuška napisaŭ adzin muzykalny twor specyalna dla biełarusaŭ: heta — muzyka da apery ŭ 2 aktach W. Dunina-Marcinkiewiča «Sielanka», drukawanaj u Wilni ŭ 1846 hadu i kala taho-ž času pastaŭlenaj na scenie mienskaha teatru. Na wialiki žal, chacia słowy opery da nas dajšli, noty da jaje niejdzie zaprapali, i ŭsie staranni pakłońnikaŭ Moniuški wyšukać ich dahetul daremny.

Ad času Moniuški doŭhi čas nie sustrečali my wydatnych muzykalnych twarcoŭ, katoryje-by karystalisia biełaruskimi narodnymi melodyjami, ažno da Karłowiča, jaki swaju słaŭnuju «Litoŭskuju rapsodyju» napisaŭ na palieskije matywy, dy praz usiu jaje pierewiwajecca hetak dobra ŭsim nam znajomy napieŭ žniŭnaje pieśni. A śledam za Karłowičem źwiarnuŭsia da bahataj biełaruskaj narodnaj muzykalnaj krynicy sučasny nam kompozytar «Maładoj Polščy», Ludomir Michał Rogowski, na niekalki hadoŭ pierad wajnoj haściŭšyj u Wilni i adbyŭšyj padarožu pa Biełarusi dziela znajomstwa z Biełaruskaj pieśniaj. Rogowski pryniaŭ čynnaje ŭčaście ŭ arhanizacyi biełaruskaha choru ŭ Wilni (ŭ 1910 hadu), katory pastawiŭ na papraŭdzi artystyčnuju stupień, i katory nia tolki znajšoŭ u maładym mastaku znamianitaha kiraŭnika, ale i harmonizatara biełaruskich piesień dla charawoha piejańnia. U hetym časie Rogowski napisaŭ melodyju na słowy Kahanca „O Bože, Spasie naš" i Janki Kupały — „A chto tam idzie?", dy pryhatawaŭ da druku dwa zborničk „Biełaruskaha Piesieńnika". Ale zawiaršyŭ swaju rabotu „Biełaruskaj Siuitaj" — orkiestrowym tworam, jaki byŭ ihran wilenskim symfoničnym orkiestram i wyzwaŭ sa starany znaŭcaŭ zusim zasłuženuju i ščyruju chwału.

Urešci, hože adznačyć pracu pani Maryi Kimontt u Wilni, jakaja ŭžo ŭ pačatku wajny s praŭdziwa artystyčnym pačućciom muzykalnaha smaku napisała muzyku da «Zalotaŭ» (taho-ž Marcinkiewiča) i pastawiła na wilenskaj biełaruskaj scenie.

Wajna, spyniŭšaja ŭsielakuju kulturnuju rabotu, adbiłasia wielmi błaha i na pracy nad biełaruskaj muzykaj. Tolki ciapier jana začynaje naładžywacca nanowa, i začatak joj pałažyŭ Miensk.

Daj že, Bože, u dobry čas!

A. N.

Cukrawarni na Biełarusi.

(Stranica z historyi pramysłowaści na Biełarusi.

(Hladzi «Homan» № 57).

Treba adznačyć, što panima handlowaj pradukcyi cukru na fabrykach, damowaja haspadarskaja pradukcyja nia tolki nie spyniałasia, ale nawat rabiła konkurencyju i wialikim cukrawarniam. Sproby, katoryje dobra ŭdawalisia, šmat knižak ab cukrawarstwi, jakije dawali najbolš prostyje i ekanamičnyje sposaby pradukcyi cukru, ŭrešci nawat moda na heta, zrobili toje, što damowaja haspadarskaja fabrykacyja cukru raźwiłasia bujna i pačała prycjahiwać achwočych ludziej da nawuki i specyalizacyi ŭ hetym.

Twarcom damowaj haspadarskaj fabrykacyi cukru na Biełarusi byŭ Karol Špakoŭski, pamieščyk z Hrodzienščyny. Kala 1835 hodu Špakoŭski jasna zrazumieŭ, što haspadarka na Biełarusi wiadziecca wielmi prymityŭnym sposabam, biez układywańnia pracy ŭ jaje, biez stasawańnia nowych techničnych sposabaŭ, a kali jašče pajechaŭ za hranicu dy pabačyŭ, jak tam pramysłowaść padnosić wysoka sielskuju haspadarku, pastanawiŭ choć u małym raźmiery stwaryć niešta padobnaje i ŭ siabie. I woś, dziela hetaha, adkryŭ u swajoj wioscy, Wičkach, damowuju fabryku dy školu cukrawarstwa. Tak apisywaje damowuju fabrykacyju cukru polski «Tygodnik Rolniczo-Technologičny» 1838 h. u № 33. Wučni Špakoŭskaha: Narbut i Małachoŭski, s swaich wyrabaŭ cukru pasyłali proby na pakaz u Waršawu. U hetym samym 1838 h. pamieščyk z Hrodzienščyny, Anton Korybut-Daškiewič, pačaŭ u majontku swaim, Rynkach, rabić cukar z burakoŭ, a paśla prynimaŭ na nawuku ludziej, jakije chcieli nawučycca hetaj fabrykacyi. Polski «Tygodnik Rolniczo-Technologičny» s 1849 hodu hetak piše ab cukrawarstwi na Biełarusi: «fabrykacyja cukru z burakoŭ nastolki ważnaja, jak z boku značeńnia krajowaj ekanomii ahułam, tak i z boku pawyšeńnia wartaści ziamli, a za tym i dachodaŭ sielskaj haspadarki, što abawiazkam kožnaha ziemlanina jość pawinnaść na skolki možna staracca pašyryć hetuju nowuju halinu sielskaj pramysłowaści».

Wielmi može być, što istnawało šmat druhich damowych cukrawarniaŭ, ale da nas dajšli tolki hłuchije wiestki, jakije paraskidany skroź u hadawikoch starych časopisaŭ. Z hetakich časopisaŭ majem wiestki ab cukrawarniach: u Kawiešycach Romualda Špakoŭskaha, u Borstyčach Šemeta, u Lubešowie ksiendza Antona Myšynskaha, u Wadowičach Emila Oskierki, dy ŭ Hory-Horkach.

Dajšła da nas takže wiestka, što ŭ 1838 h. asnawaŭsia chaŭrus dziela budowy cukrawarni. Da chaŭrusu, pamiž inšym, prystupili: Marcinkiewič, Žaba, Moržycki dy hraf Leŭ Puttkamer. Cukrawarnia heta, adnak, asnowana nie była dziela taho, što byli wialikije trudnaści ŭ zabrańni hrošy na asnaŭny fond. Jak pamiatka paśla hetaj nieasnowanaj cukrawarni astałasia: «Ustawa Wilenskaj Kampanii dla wyrabaŭ cukru z burakoŭ», zaćwierdžanaja praz Hasudarstwieny Senat 2 traŭnia 1838 h. za № 35278.

Z apawiedańniaŭ starych ludziej, jakije wučylisia ŭ školi sielskaj haspadarki ŭ Hory-Horkach, Mahiloŭskaj huberni, my dawiedalisia, što i tamaka była zawiedziena cukrawarnia dziela nawuki i praktyki. Na žal, u druku wiestak ab hetaj cukrawarni my nie spatykali.

Kali damowaje cukrawarstwa pačało chilicca da ŭpadku, wialiki dziejač u raźwićci krajowaj biełaruskaj pramysłowaści, Aleksander Skirmunt, asnawaŭ u 1860 h. adnu z najwialikšych cukrawarniaŭ u Pareččy, Pinskaha pawietu. Hetaja cukrawarnia była parawaja, mieła najlepšyje i samyje nowyje pryłady, jakije byli tady ŭ Eŭropi. Adny mašyny kaštawali bolš za 50 tysiač rubloŭ. Praz dzień-noč pierarablali ŭ joj 1320 pudoŭ burakoŭ i pradukawali 60 da 70 pudoŭ cukrowaha piasku. Buraki siejali čaściu ŭ Pareččy, čaściu ŭ Albrychtowie, dy nawat kuplali ŭ susiednich majontkach. Lik burakoŭ, jakije pierarablali ŭ 1877

Franciŝk Olechnowič.

Na Antokali

pjesa ŭ 3 aktach sa śpiewami i tancami.

(Hladzi «Homan» № 57).

Michalina.

A jdzi won z maje chaty i bolej nia prychodź!

Macieicha.

Woś jak! Jakije ciapier hordyje, jak abłutali Ihnata swaimi sieciami! Znacca z susiedziami nia chočuć... Wialikaja pani!..

Michalina.

Wialikaja — nie wialikaja a ŭ swajoj chaci pani! A tabie čaho treba? Won adhetul!

Macieicha.

Čaho treba?—Ničoha nia treba! Ja pluju nawašaje bahaćcie! (pluje): Ćfu!... Ja wiedaju, što kali-b maja Elžunia mieła narečonaha, to z inšymi chłopcami nie zadawałasia-b.

Michalina.

Chto zadajecca? s kim zadajecca?!... Won adsiul, pahanaja, a to kiepska budzie!

Macieicha (z ironijej).

Napužała... Ach, jakaja strašnaja! Ach, ty wiedźma antokalskaja!

Michalina.

Won, hadzina jadawitaja!! won šelma!

Macieicha (u dźwierach).

Wiedźma! Wiedźma!

Michalina (wychodzić).

Hadzina! Šelma!...

Zjawa 13.

Michalina i Zośka.

Michalina

(siedaje ŭmaryŭšysia swarkaj).

Och! znerwawała mianie henaja hadzina! Praŭdu kazaŭ ab joj Anufry, što jana niahodnaja baba... A što heta jana kazała: „s chłopcami zadawałasia?.." Zosia, što heta značyć? Ej, Zośka, kažy praŭdu, bo budzie kiepska! Što heta značyć?

Zośka.

Ja... skul-že ja wiedaju!

Michalina.

Ty mo' tut z Jazepam niešta?...

Zośka.

A — kryj Bože!

Michalina.

A ab čym-že jana kazała?

Zośka.

A skul ja mahu wiedać! Woś kazała, što joj na jazyk papała! Dobra wiedama, jakaja heta baba!... Breše—i tolki! joj ničoha wieryć nielha!

Michalina.

U kožnaj brachni jość trochi praŭdy.

Zośka.

Dy kińcie ŭžo, mama! Kažu, što nie, dyk nie!

Michalina.

Bačyš, Zośka, ja-ž ciabie nie prymušaju iści za Ihnata,—sama chočeš. Ja nia wiedaju, što ŭ ciabie ŭ dušy,—ci ty jaho kachaješ, ci nie, —bo ty mnie ničoha nikoli nie kažeš, nie tak, jak inšyje dački swaim matkam... A kali-b ty nawat jaho i nie kachała, pamiataj, što kachańnie hłupstwa! Bolej značyć šacunak, prywiazanaść sympatyja... Haračaje kachańnie chutka aštynie... Adnym słowam—tak, ci inačej— a jak ty ŭžo dała słowa Ihnatu, dyk nie maješ prawa zadawacca z Jazepam!

Zośka (z złościu).

Dy ja sama dobra wiedaju! I dziŭna, što wy bolej wierycie brachni Macieichi, čymsi swajoj dačce!

Michalina

(spakajniejšym tonam).

Nu, dobra, dobra!... Ja tabie wieru, — tolki pierešcierehła! Heta maja pawinnaść, ja-ž matka! — (Źmianiŭšy ton): A ty nie bačyš, što tutaka ŭsio tak astałosia, jak učora pakinuli. Mo' dumaješ, što ja budu čyścić chatu? Nie, ja tak sama nie supačywaju. Ty-b užo mahła dahetul zrabić u chaci siaki-taki ład!

Zośka

(źbiraje butelki i niasie ŭ kuchniu).

Ach, kali-ž skončycca ŭžo hetaja praca! Čeławiek zapracowywajecca, jak toj koń na koncy!

Zjawa 14.

Michalina (adna).

Nie.. Zośka nie takaja durnaja, kab... Maładaja, praŭda, ale dziaŭčyna razumnaja...

Zjawa 15.

Michalina, Wincent i Barbara.

Barbara.

Jak maješsia, Michcia?

Michalina.

A, Basia! Narešcie ty pryjšła da nas! (całujucca).

Barbara.

Woś jedu na koncy i baču: idzie šwagra. Daj, dumaju, zajdusia da was namowić was pajechać na majoŭku. Sjahońnia-ž wialikaja ramieśnickaja majoŭka ŭ Wer-ach, ci nia čuli?

h., byŭ 143,370 pudoŭ. Pry dobrym uradžaju dziesiacica ziamli ŭ Pareččy dawała 100 bočak cukru pa 16 pudoŭ, što stanowić 1600 pudoŭ, s katorych čysty dachod z dziesiaciny 140 rubloŭ. Razwićciu cukrawarni spryjała blizkaść rečki Jasiełdy. Hadawy dachod s cukrawarni dachodziŭ da 23 tysiač rubloŭ. Paśla 19 hadoŭ istnawańnia, cukrawarnia hetaja zhareła da ščentu ŭ 1879 hodzi.

Apošniaj cukrawarniaj, zakrytaj na Biełarusi, była cukrawarnia ŭ majontku Iwań, Słuckaha pawietu. Cukrawarnia heta pracawała najdaŭžej na Biełarusi. Asnowanaja ŭ 1838 h., dažywała da 80 ch h. h. 19-aha stalećcia. Majontak Iwań maje wielmi dobruju ŭradžajnuju ziamlu i naležaŭ spačatku da kniazioŭ Radziwiłłaŭ, paśla da kniazioŭ Witthenšteinaŭ, ad katorych pierajšoŭ da pruskich kniazioŭ Hohenłoe. Cukrawarniu ŭ Iwani trymaŭ u passesyi Karkazowič, dyrektaram fabryki byŭ Hładkoŭski; zakryłasia jana paśla swarak za praduksyju burakoŭ pamiž Protasewičam i Karkazowičam. Tak piše polskaja „Gazeta Cukrownicza“ z 1911 hodu № 11. Apryč Iwani, buraki siejali ŭ susiednich Mieciawičach i ŭ Dziechciaŭičach. Kali rasiejski ŭrad prykazaŭ kniaziu Hohenłoe pryniać rasiejskaje paddanstwa, abo raspradać majontki jaho na Biełarusi, sprawa była tak pakirawana praz rasiejskich čynoŭnikaŭ, što majontki byli raspradadzieny za biazcenak prymusowa, pryčym było pastanoŭleno pradawać hetyje majontki tolki «istinno-ruskim» ludziom. Woś, takim paradkam kupiŭ majontak Iwań niejki Kar'jakoŭ, katory cukrawarniu skasawaŭ, a na miejsco jaje pastawiŭ «bolš patrebnuju», bo mienš kłapatliwuju — winakurniu.

Cukrawarni ŭ Pareččy i ŭ Iwani zakončyli historyju 50-hadowaj cukrawarnaj pramysłowaści na Biełarusi.

Karocieńkaja historyja cukrawarstwa na Biełarusi pakazywaje jasna, što naš kraj može mieć swoj cukar i što pry dobrym raźwićci fabrykacyi možna było-by karystacca ŭsiudy ŭ nas swaim ułasnym cukram.

Kali našaja Biełaruś stanie na swaje ŭłasnyje nohi, kali stanie pa praŭdzi niezaležnaj, možna bolš čym spadziewacca, što cukrawarstwa ŭ nas adrodzicca iznoŭ i razwijecca bahata.

Romuald Ziemkiewič.

Wilnia, 15 traunia 1918 h.

U Wilni i wakolicach.

× **Wystaŭka Wilnia-Miensk.** Jak my dawiedalisia, wystaŭka Wilnia-Miensk, niedaŭna zakryŭšajesia ŭ Wilni maje być u skorym časie naładžena ŭ Miensku. Užo jdzie rabota dziela taho, kab na joj sabrać jačym-bolš rečaŭ — pamiatak staradaŭnaje biełaruskaje kultury, katoraja, jak wiadoma, u časie niezaležnaści našaha kraju panawała ŭ abiedźwych paławinach jaho: jak biełaruskaj, tak i litoŭskaj. U Miensku hetkich rečaŭ možna budzie sabrać šmat bolš, čymsia ŭ Wilni, bo tudy ŭ časie wajny było źwiezieno bahata biełaruskich histaryčnych pamiatak, a z Wilni ich wielmi šmat pawywozili na Ŭschod.

× **Pryjezd biełaruskaha filoloha.** U Wilniu prybywaje ŭsio bolej biełaruskich intellihentnych sił, jakije byli praz try hady addzieleny frontam ad stalicy našaha kraju. Śledam za praf. Wacławam Iwanoŭskim (d r chimii), hetymi dniami pryjechaŭ praz Finlandyju biełaruski filoloh. Branisłaŭ Taraškiewič, rodam z Wilenščyny. Prajšoŭšy kurs filolohičnych nawuk u pieciarburskim uniwersytecie, dzie jon specyalizawaŭsia na biełaruskaj filolohii pad kirunkam akademika Šachmatawa i akademika Karskaha. Naš ziemlak byŭ pakinut pry uniwersyteci, jak kandydat filolohii.

× **Statystyka kwater.** Stadthaŭptman nakazywaje, što ŭsie damaŭłaśniki i zastupajučyje ich asoby pawinny jawicca na Daminikanskuju 3, pakoj 49, i dać wiedamaści ab swaich budoŭlach (ab čyśle etažoŭ, kwater, pakojaŭ; ab žycharach ich; ci jość elektryčnaść, gaz i t. d.) 29 i 30 lipnia pawinny jawicca damaŭłaśniki i ich zastupniki z wulic, niamieckaje nazwańnie katorych pačynajecca na A, 31 lipnia i 1 žniŭnia—na B, 3 žniŭnia — na C i D. Za niesłuchmianaść ždže kara.

× **Temperatura.** Najwyšejšaja i najnižejšaja temperatura za apošnije dni była (pawodłuh Celsija):

	najwyš.	najniž.
22—23	+ 18,2°	+ 13,0°
23—24	+ 22,3°	+ 12,3°
24—25	+ 21,5°	+ 11,8°

Z USIAHO KRAJU.

Ab karonie Litwy.

Kiraŭnik palityčnaha addziełu ministerstwa zahraničnych spraŭ u Wiurtembergu nakazywaje, što wiestka ab pryniaćci litoŭskaje karony hercogam Uracham—falšywaja. Pałažeńnie hetaje sprawy jašče nie pasunułosia tak daloka ŭpiarod i papiarednije ŭmowy ab hetym dahetul nia spoŭnieny. Dyj Niamieččyna pawinna dać na heta swaju zhodu.

SADNIKI. 2 žniŭnia letašniaha hodu 20 razbojnikaŭ napali na dwor Šumsk hr. Drohojoŭskaha. Sielanin Franciŝk Tałočka, katoraha winawacili ŭ ŭčaści ŭ napaści, byŭ apraŭdan s pryčyny prysiahi kabiety Klukoŭskaj. Paśla Klukoŭskuju addali pad sud za krywuju prysiahu, bo inšyje świedki dawiali, što Tałočka prynimaŭ učaście ŭ hrabiežstwie. Za krywuju prysiahu Klukoŭskaja zasudžena na 2 hady ŭ wastroh.

JELENIEWO. Najmitku Stefaniju Bohdan winawacili ŭ zabojstwie swajho tolki-što naradziŭšahasia dziciaci. Na sudzie wyjawiłosia, što dzicia pamierło s pryčyny taho, što maci samleła. Dziaŭčynu apraŭdali.

MICIUNY, Košedarsk. paw. Sielanin Daminik Žedulonis byŭ addadzien pad sud, dzie jaho winawacili, što jon u nočy na 31 marca letašniaha hodu prynimaŭ učaście ŭ napaści na dom Ubanowiča ŭ Malinaŭkach. Na sudzie ŭdałosia tolki dawiaści, što jon padwioz razbojnikaŭ na saniach pad wiosku. Ci sam jon zamiešan da napaści, nia wyjaśnieno. Jaho zasudzili na hod u wastroh.

FILIPOWA. Ad dwoch kantrabandzistaŭ adabrali kul soli, katoruju jany nieśli cieraz hranicu.

WŁADYSŁAWAU. Za prafesyanalnuju kontrabandnuju pierawozku kaniej Padiłajtis zasudžen na 6 mies. u wastroh.

KOUNA. 9 lipnia prapała dziaŭčyna, Stanisława Stabacinskaja. Jana ŭ hety dzień pajšła ŭ susiednije wioski kuplać pradukty. Bajacca lichadziejstwa.

WILJAMPOL U načy na niadzielu złańziei ŭłamaŭšysia ŭkrali 8.000 papiros, myła, niekalki šynak i kuskoŭ sała. Čaść złańziejaŭ areštawali. Miž imi... 9-hadowaje dzicia.

Ukraina.

KIJEU (W.T.B.). 23.VII. Na zasiedańni palityčnaje kamisii mirnaj konferencyi 20 lipnia ŭkrainskije delehaty winawacili rasiejcaŭ u ahitacyi na ŭkrainskaj ziamli proci ŭkrainskaha ŭradu. Zasiedańnie było wielmi burnaje i adłoženo na 22 lipnia.

Ukrainski ŭrad začyniŭ hranicu z Rasiejej, tłumačučy heta stracham pierad chaleraj.

WIESTKI Z RASIEI.

BERLIN (W.T.B.). 23.VII. B. namieśnik kanclera, minister Helferich, naznačen za dyplomatyčnaha predstaŭnika Niamieččyny ŭ Maskwu.

MASKWA. Čyčeryn zajawiŭ niamieckamu predstaŭniku ŭ Maskwie, što da 19 lipnia za ŭčaście ŭ zabojstwie Mirbacha i bunt proci ŭradu rasstrelany 20 lewych socyał-rewalucyanieraŭ, u tym liku Kamkow i Spirydonowa. Areštawany bolš za 100 asob.

U Maskwie iznoŭ zakryty ŭsie niebolšewickije hazety i žurnały.

MASKWA (P.T.A) 20.VII. S pryčyny systematyćnych tendencyjnych wiestak zahraničnych hazet, byccam Rasieja manicca zrabić sajuz to z Niamieččynaj, to z jaje praciŭnikami, P.T.A. upaŭnamočeno abjawić, što Rasieja—neŭtralna, ćwiorda choče astacca takoj i nie maje dumki pryłučacca da adnej z hrup wajujučych dzieržaŭ.

ŠTOKHOLM. Rasiejski sawiecki ŭrad iznoŭ wypuściŭ adozwu „Da ŭsich“. Operacyi sajuźnikaŭ na Murmanie tam nazwany sprobaj skinuć sawiecki ŭrad i wyzwać nowuju wajnu proci Niamieččyny. Sawiecki ŭrad ličučy, što jamu abjaŭlena wajna, zahadaŭ adpawiednyje kroki i pryzywaje rabotnikaŭ i sałdataŭ baranić baćkaŭščynu i rewalucyju ad sajuźnikaŭ.

W i n c e n t.

Treba, Michcia, pajechać na majoŭku..

B a r b a r a.

Peŭnie, što treba. Budzie wiasioła. Nu, źbirajciesia ŭsie, razam z Jazepam, Ihnatam.—A, a hdzie-ž jon? Čytała ja słahońnia ŭ hazeci... Słuchajcie, ci heta praŭda?

W i n c e n t i M i c h a l i n a.

Ale.

B a r b a r a.

Dyk hdzie-ž jon? Treba-ž mnie jaho pawinšawać...

W i n c e n t.

Pajšoŭ... Ale, šwagrynia, nia wiedaješ hłaŭnaj rečy...

M i c h a l i n a.

Ach, praŭda! Ty-ž ničoha jašče nia wiedaješ! —Ihnat učora paswataŭsia da našaje Zośki.

B a r b a r a.

Nu i što?

M i c h a l i n a.

Budziem hulać wiasielle.

B a r b a r a.

Nu, heta wialikaje ščaście.. Hetkaje bahaćcie!.. Dy aprača hetaha Ihnat ničoha sabie mužčyna, jon mnie padabajecca... Ja-by za jaho wyjšła zamuž i biez jahonych hrošy..

M i c h a l i n a.

Nie adna hrafinia s pryjemnaściu pajšła-b za Ihnata. A Zośka što?—Biez pasahu, dačka šaŭca..

W i n c e n t.

Nu nie šaŭca, a kupca. Ja nie šawiec, bo maju mahazyn,—ja kupiec.

M i c h a l i n a (da Wincenta).

Nu, dobra! Chaj i tak budzie.

B a r b a r a.

Kali ŭsio tak dobra złažyłosia, to tym lahčej budzie namowić was na majoŭku... Michalina! čaho siadziš? Chutka apranajsia! A hdzie-ž Zosia?

W i n c e n t (da Michaliny).

Praŭda... Apranajsia!

Zjawa 16.

T y j e-ž i Z o ś k a.

Z o ś k a

(witajučysia z Barbaraj).

A, ciotka!...

B a r b a r a.

Jak maješsia, Zosiečka? Dobra wyhledaješ.. Nu, apranajsia, Zosia,—jedziem na majoŭku.

Z o ś k a (z radaściu).

Ach! na majoŭku!

M i c h a l i n a (padumaŭšy).

Ale jak-že zrabić z Ihnatam? Nie wypadaje jaho pakinuć, a adnym jechać.

B a r b a r a.

A ciž jon dzicia? Sam nie trapić? Napišecie, što pajechali da Werak, pakińcie pisulku...

W i n c e n t.

Jazep, peŭnie, astaniecca doma, jon jamu skaže.

M i c h a l i n a.

Kab Ihnat nie zazławaŭsia, što my biez jaho pajechali.

W i n c e n t.

Nie zazłujecca, jon dobry chłapiec.

Zjawa 17.

T y j e-ž i J a z e p.

M i c h a l i n a.

Ci Jazep budzie doma?

J a z e p

(witajecca z Barbaraj)

Budu doma.

M i c h a l i n a.

Dobra, bo my pajedziem na majoŭku. Jak pryjdzie pan Ihnat, Jazep jamu skaže, što my ŭ Werkach.

J a z e p.

Dobra... (idzie ŭ swoj kut, siedaje na łožku i zakrywaje twar rukami).

B a r b a r a.

Ale śpiešajmasia, daražeńkije, to paśpiejem na parachod.

Z o ś k a.

Mama, paśpiašeciesia, ja chutka budu hatowa (wychodzić z Michalinaj nalewa).

Zjawa 18.

W i n c e n t i B a r b a r a.

W i n c e n t.

A šwagrynia nie źbieraješsia prypadkam zamuž?

B a r b a r a (žartujučy).

Kudy mnie!... Nichto nia choče sa mnoj žanicca, bo ja staraja ŭžo... Chiba šwagra wyswataje mnie kaho?

W i n c e n t.

Ho, ho! žartuješ šwagrynia! Nie adna maładaja pazajzdrawała-b šwagryni.

(*Dalej budzie*).

PIECIARBURH. 17 lipnia pačaŭsia nabor rekrutaŭ 1896 i 1897 hadoŭ. Paśla 6-miesiačnaj nawuki ich puściać damoŭ.

PARYŽ. Hienerał Hurka nazna čen hłaŭnakamandujučym sajužnickich wojsk na Murmanie.

MASKWA. Hazety drukujuć z wialikimi cenzurnymi propuskami wiestku, što čecha-sławaki, zaniaŭšy Jarasłaŭl, złučylisia s paŭstaŭšymi sielanami i jduć dalej upiarod. Nia hledziačy na padwiezienuju padmohu čyrwonaj hwardyi nie ŭdałosia adabrać Jarasłaŭla nazad.

U Omsku čecha-sławaki i kontrrewalucyaniery rastrelali 1,500 staronnikaŭ sawieckaha ŭradu.

MASKWA (W.T.B.). Uciekačy z Urału zajaŭlajuć, što čecha sławaki winawaty pasredna ŭ śmierci b. cara; jany ŭsiudy puskali čutki, što wyzwalać cara i pastawiać jaho za haławu ruchu proci bolšewikoŭ.

Z usiaho świetu.

WIENA (W.T.B.). 22.VII. U aŭstryjackim parlamenci prezydent zajawiŭ, što ministerstwa Zejdlera wyjšło ŭ adstaŭku.

BERLIN (W.T.B.). 22.VII. U Plaŭnie fabryka amunicyi ad samazahrewańnia ŭzarwałasia. Zrobleno šmat škody i zabito mnoha ludziej.

ŽENIEWA. Socyalistyčny kongres departamentu Seny pryniaŭ rezalucyju Longe, katoraja pazwalaje nadalej padawać hołas za wajennyje kredyty tolki tady, kali ŭrad abiażecca wydawać členam partyi pašparty na padarožu na mižnarodnyje konferencyi i apawieścić swaje wajennyje mety. Za pryznańnie ŭ Rasiei bolšewickaha ŭradu padadzieno 6,099 hałasoŭ, proci — 1,077.

LUGANO. Prajektawany nacyanalny socyalistyčny Kongres na 27-30 lipnia zabaronien prefektam Ryma.

TELEHRAMY.

Niamieckije apawieščeńni

28.VII. Zachodni teatr.

Front Ruprechta Bawarskaha: Nastupleńni anhlickich drużyn na našy linii adbity. U wiečary ahoń artyleryi ŭzmacawaŭsia.

Front niamieckaha Naślednika: Na bajewych frontach momentami ścichało. Na paŭdni ad En worahi s pryčyny swaich ciažkich strat nowych atak nie pačynali. Naabapał Urk i miž Urk i Marnaj — wostryje ataki worahaŭ, katoryje adbity. Pry Žoigon worahi prabawali ŭwarwacca na našu pieredniuju liniju dy kontratakaj adkinuty da Marny. Miascowyje bitwy na pałudz. zachadzi i na ŭschodzi ad Rejmsa.

Učora żbity 52 warožyje samaloty i 4 prywiaznyje latučyje šary. Paručyk Lewenhart żbiŭ swajho 42-ha woraha.

24.VII. Zachodni teatr.

Žywiejšaja artyleryjskaja čynnaść na poŭnačy ad Lis, pry Arra i Alber. Na zachodnim bierazi Awr i na paŭdnia ad Maji nastupleńni francuzaŭ u dzień i ŭ nočy zadzieržany kontratakami. Miž En i Marn worahi dalej wiali masowyje šturmy świežymi dywizijami; jany biez astatku adbity. Francuzy i amerykancy mieli samyje ciažkije straty. Miž Nuajon i Harteń worahi šturmawali piać razoŭ. Naabapał Wilmontuar jany mieli časowuju ŭdaču, ale kontratakami my ich adkinuli za ichnyje pačatkowyje stanowiščy. Pancyrnyje samachody, prarwaŭšyjesia cieraz našy linii, lažać, raźbityje za našym frontam. Z wiaršyny na poŭnačy ad Rokur i z lesu Šatte my kontratakaj wykinuli worahaŭ. Na paŭdniennym zachadzi ad Rejmsu ŭwieś dzień trywali ciažkije bitwy. Biełyje i čornyje francuzy, italjancy i anhličanie kidalisia ŭ bitwu. Paśla krywawaj bitwy worahi byli adbity—čaściu kontratakami.

Kala wajny

BAZEL (W.TB). 23.VII. Urad Hondurasa, jak nakazywaje Hawas, abjawiŭ siabie ŭ stanie wajny z Niamieččynaj.

Wajennyje siły Hondurasa dachodziać 2 tysiač duš, a wajenny flot —2 kateraŭ z 8 harmatami.

BERLIN. S Paryža Hawas nakazywaje:

Francuskaje nastupleńnie s pryčyny wystupleńnia nowych niamieckich dywizij spyniłosia. Francuzam dastalisia tolki niewialikije ŭdačy.

LONDON. Amerykanskije straty dachodziać 80,000 duš. Celyje pałki źniščeny. Asabliwa wialikije straty aficerami. Wielmi ciažkije straty amerykancaŭ tłumačacca ich niaŭmieńniem wajewać pry ciapierašnich warunkach.

BERLIN (W.T.B.). 23.VII. U miesiacy červieni našy padwodnyje łodki źniščyli 521.000 tonn, a ad pačatku wajny — 18.251.000 tonn. U tym liku 11.175.000 tonn anhlickich karabloŭ.

Dadatkowa nakazywajuć, što za miesiac maj udałosia, apryč raniej apawieščenaha, krepka papsawać jašče 48 000 tonn, jakije pryšłosia papraŭlać u dokach.

BERLIN (W.T.B.). 22.VII. Našy marskije samaloty ŭ apošnim časie źniščyli nad Paŭnočnym morem i ŭ uści Temzy 6 anhlickich latučych łodak systemy Kertis. Hetyje latučyje łodki majuć mašyny na 700 konskich sił i jduć s šybkaściu 170 kilom. u hadzinu.

BERLIN (W.TB.) Našy marskije latuny ŭ Flandryi żbili hetym dniami sotnaha warožaha latuna.

BERLIN (W.T.B.) 22.VII. Amerykanski transport «Leviatan», raniej byŭšyj u niemcaŭ pad imiem «Vaterland», najwialikšaje na świeci sudno, 54,282 tonny, zatoplen torpedaj 20 lipnia la paŭnočnaha ŭźbiarežža Anhlii.

NJU-JORK. Amerykanskaje transportnaje sudno, wioźšaje arnžže, zatopleno ŭ pajesie błokady.

BERLIN (W.T.B.). Adzin z našych padwodnych krejseraŭ pad kamandaj kapitana v. Nostica zatapiŭ 15 parachodaŭ i 12 parušnikaŭ razam jomkaściu 61,000 tonn, u tym liku arużny transport «Dźwinsk» 8.173 tonn.

BERLIN (W.T.B.). U Sziarodziemnym mory našy padwodnyje łodki zatapili 3 parachody i 1 parušnik jomkaściu razam 19.000 tonn.

BERLIN (W.T.B). U paŭnočnych wodach našy padwodnyje łodki zatapili 13.000 tonn.

BERLIN. 20 lipnia ahipski chedyŭ pryjechaŭ s Konstantynopola ŭ Berlin. Uradowaja «Nordd. Allg. Z'g.» wtaje jaho, jak praŭnaha wałada a Ahiptu, u jakoha Anhlija chitrykami wyrwała jaho mieńnie. Z Berlina chedyŭ jedzie ŭ wialikuju hłaŭnuju kwateru i budzie pryniat impieratarami.

Biełaruskije narodnyje pieśni.

„ŽNIWO“.

Wilenskaja hubernia.

Da zialonaje arechaŭje 2.
Da na tyn pałahalć,
Da s-pad taho arechaŭja 2
Siwy koń wybiahalć.
A za im suhon pahon, 2
Naš Iwańka z uzdečkaj:
«Oj, stoj, stoj, kosińku, stoj, 2
Kapytom ziamlu nia broj,
Nia kroj-ža majho siardečka, 2
Što ja moład nie žaniŭsia!
Što ja moład nie žaniŭsia, 2
Kudziorka ni apuściŭsia.
Ja-ž pajdu ŭ haradačak, 2
Kuplu sabie hrabianiočak,
Učašu kudziorački, 2
Pajedu žanicisia.

—:—

Ściudzionaja rasa pała, 2
Puskaj nas damoŭ, pania!
Našy damy dalokija, 2
Našy mamki niarodnyja,
U warociǩach pierajmajuć, 2
Pa wadzicu pasyłajuć,
S cisowymi wiadziorkami, 2
S šaŭkowymi pačopkami.

—:—

Žyta majo, žyta, žyta załatoje,
Na taku małočana, na stoliku
[pakočana.
Chto-ž jaho pieraliča,
Toj na wajnu nia pojdzie,
Paśle słužku wiarnieńkuju.
Taja słužka wajawać budzie,
A jon sam panawać budzie.
Słužka budzie na koniku,
A sam budzie ŭ pakoiku.
Słužka budzie paježdžać,
A jon budzie paježdžać,

—:—

Tonka, tonka sasonka,
Čaho ty na mory pałahła,
Dziewačkam darožku zaniała?
Usie dziewački išli, prajšli,

Adna dziewačka nie pierajšła.
U prypali załata niasła,
Ščyraje srebra ŭ rukawie,
Rassypała załata na mory,
Klikała mamačku s kamory:
«Idzi, mamačka, s kamory,
Pamažy załata adabrać,
Na jadwabnuju nitku uźnizać!»

—:—

Barawaja caciera,
Čaho-ž ty z boru laciela,
Ci tabie u bary nadajeła:
U bary jahadki sałodki,
U bary krynica—wadzica,
U bary jahadki sytnyja,
U bary wadzica pitnaja!
Maładaja dziewačka,
Čaho ty zamuž chaciela,
Ci tabie ŭ matki nadajeła:
U matki padworje wuzieńka,
U matki hulańnie bliziehka!
U świakroŭki padworje šyrynka,
U świakroŭki hulańnie dalokaje!

Drukowana u drukarni M. Kuchty Wydawiectwo «Homan». Redaktar Jazep Saławiej